

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรคนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ บรรยายและอธิบายความหมายของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรค ผลกระทบ การดูแลตนเอง/ การปรับตัว ปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลตนเอง และการได้รับความช่วยเหลือของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรัง หลายโรค โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 11 ราย เก็บรวบรวม ข้อมูลในช่วงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2546 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2547 โดยการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึก พร้อมทั้งทำการบันทึกเทปขณะสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และทำการจด บันทึกภาคสนาม ตรวจสอบความตรงของข้อมูลทั้งในระหว่างการสัมภาษณ์ และเมื่อสิ้นสุดการ สัมภาษณ์ เพื่อความเชื่อมั่นของข้อมูล (โดยประยุกต์ใช้วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของ ข้อมูลเชิงคุณภาพตามแนวคิดของลินคอล์นและกูบา (Lincoln & Guba, 1985))จากนั้นทำการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความตามขั้นตอนกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปรากฏการณ์วิทยาของ แวนแมนเนน (Van Manen, 1990) ซึ่งสรุปผลการวิจัยดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้สูงอายุที่เป็นเรื้อรังหลายโรค ซึ่งแต่ละโรคเป็นมานานกว่า 6 เดือน โดยมี โรคประจำตัวมากที่สุด 4 โรค จำนวน 7 ราย รองลงมา 3 โรคจำนวน 3 ราย และ 2 โรคจำนวน 1 ราย เป็นเพศหญิงจำนวน 5 ราย เพศชายจำนวน 6 ราย นับถือศาสนาพุทธจำนวน 7 ราย และนับถือ ศาสนาอิสลามจำนวน 4 ราย ระยะเวลาของประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรค ในแต่ละโรคตั้งแต่ 6 เดือน จนถึง 40 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา มีรายได้เพียงพอ ส่วนใหญ่มีรายได้จากลูก ผู้ดูแลหลัก คือ ภรรยาและบุตรสาว

ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรค

ผู้วิจัยได้นำเสนอประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรคออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 ระยะเรียนรู้และปรับตัวกับโรคเรื้อรังหลายโรค เป็นระยะที่ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อน

การเรียนรู้และการปรับตัวภายใต้การทนทุกข์จากการดำเนินและผลกระทบจากโรคเรื้อรัง ใน 11 ลักษณะ คือ (1) รับรู้ลักษณะการดำเนินของโรคเรื้อรัง (2) เกิดอาการกำเริบรุนแรง/ทุกข์ทรมานจาก อาการของโรค (3) รักษายาก/ฟื้นหายช้ากว่าโรคเดี่ยว (4) ทрудลงเรื่อยๆ (5) เกิดภาวะแทรกซ้อน เพิ่มขึ้น (6) ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันไม่ได้/ลดลง (7) รายได้หายไปรายจ่ายทยอยเข้ามา

(8) ขาดการติดต่อกับสังคมภายนอก (9) รู้สึกเป็นภาระของผู้ดูแล (10) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิต/อารมณ์ (11) ปรับตัวกับความเครียดลดลง

ระยะที่ 2 ระยะยอมรับและดำเนินชีวิตอยู่กับโรคเรื้อรังหลายโรค เมื่อผู้ให้ข้อมูลได้เผชิญกับผลกระทบระยะนี้ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดการเรียนรู้และปรับตัว ต้องยอมรับและสามารถดำเนินชีวิตอยู่กับโรคเรื้อรังหลายโรคให้ได้ โดยผู้ให้ข้อมูลได้อธิบายถึงความหมายของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรคใน 2 ลักษณะ (1) เปรียบเสมือนรถเก่า/ต้นไม้แก่/บ้านเก่า/ไม้ใกล้ฝั่ง (2) ชีวิตอยู่กับความไม่แน่นอน เมื่อผู้ให้ข้อมูลยอมรับกับการเผชิญความทุกข์ทรมานจากการดำเนินโรคและผลกระทบจากอาการซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเริ่มมีการดูแลตนเองโดยมีการปรับพฤติกรรมสุขภาพ ใน 9 ลักษณะ คือ (1) ระวังการกิน/ควบคุมอาหาร (2) ระวังอย่าให้ท้องผูก (3) หลีกเลี่ยงของแสลง/กิจกรรมที่ไม่เป็นมงคลตามความเชื่อ (4) ปรับลดปัจจัยเสี่ยง (5) ปรับลดน้ำหนัก (6) หลีกเลี่ยงไม่ให้เครียด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนถึงใน 3 ลักษณะ คือ ปรับจิตคิดทางบวก ตัดใจยอมรับสภาพ/ทำใจ/ปล่อยวาง/ปลง และตั้งจิตเบี่ยงเบนจากความเจ็บป่วยสู่สิ่งดี ๆ (7) ปฏิบัติตามแผนการรักษา (8) รีบไปโรงพยาบาลตั้งแต่อาการยังไม่รุนแรง (9) แสวงหาการรักษาเสริมอื่นๆ คือ บำบัดด้วยสมุนไพร บิบนวด ผิงเข็ม และใช้หลักศาสนา และยังได้สะท้อนถึงปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่ขัดขวางการดูแลตนเองดังนี้ ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนถึงปัจจัยสนับสนุนใน 4 ลักษณะคือ (1) ได้รับความช่วยเหลือ/กำลังใจจากคนใกล้ชิด (2) มีทุนทรัพย์ (3) เห็นประสบการณ์ผู้ป่วยอื่นช่วยเตือนสติ (4) มีประสบการณ์นาน ส่วนปัจจัยขัดขวางมีดังนี้คือ (1) ความรุนแรงของโรค (2) ความเกรงใจ (3) ไม่รู้/ไม่เข้าใจ (4) ขาดแรงจูงใจ (5) อายุมาก นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังได้สะท้อนถึงการดำเนินชีวิตอยู่กับโรคเรื้อรังหลายโรคดังนี้ (1) งด/ลดกิจกรรมทางสังคม/อยู่กับบ้านเป็นส่วนใหญ่ (2) หยุด/ลด/เปลี่ยนงานหนักเป็นงานเบา (3) เพิ่ม/ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเยียวยา (4) พยายามคงไว้ซึ่งกิจกรรมตามความเชื่อ/ศาสนา

ผลการวิจัย ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรคครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสำหรับการให้การพยาบาลกลุ่มผู้ป่วยสูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรคที่มีบริบทใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสามารถใช้เป็นแนวทางทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาล การบริหารการพยาบาล การศึกษาการพยาบาล และการวิจัยทางการพยาบาล ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดโรคเรื้อรัง โดยเฉพาะลักษณะการดำเนินโรค มีการเรียนรู้และปรับตัวที่ไม่เหมาะสม และให้ความหมายในทางลบทั้งสิ้น ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรคมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเรื้อรังหลาย

โรค อีกทั้งส่งเสริมให้รับรู้ถึงความรู้สึกว่าตนเองยังมีคุณค่า และให้ความหมายชีวิตไปในทางบวก มีชีวิตอยู่ด้วยความภาคภูมิใจ รับรู้การเปลี่ยนแปลงในชีวิตเป็นสิ่งท้าทายมากกว่าคุกคาม และมีการควบคุมสถานการณ์มากกว่าปล่อยให้หมดทาง ตั้งแต่รับรู้ว่าเป็นโรคเรื้อรังโรคเดียว ตลอดจนช่วยให้ผู้สูงอายุยอมรับปรับตัวเข้ากับการเป็นโรคเรื้อรังหลายโรคได้ ตลอดทั้งส่งเสริมการทำกิจกรรมทางศาสนาในผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรค

2. ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลได้ใช้วิธีการดูแลตนเองในหลายรูปแบบ ดังนั้นทีมสุขภาพควรเปิดกว้างยอมรับ เมื่อผู้ป่วยมีการดูแลรักษาตัวเอง ในหลายรูปแบบ และควรมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องการบำบัดรักษาด้วยสมุนไพร ใช้หลักศาสนา บิบบนวด และการฝังเข็ม และใช้หลักศาสนาเพื่อสามารถเป็นแหล่งข้อมูล ช่วยให้ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรคใช้ในการประกอบการตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาได้เมื่อผู้ป่วยนั้นต้องการ

3. ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลประสบ ปัญหา ผลกระทบจากโรคเรื้อรังหลายโรคต่างๆ มากมาย ทำให้ไม่สุขสบาย ทุกข์ทรมานทั้งกายและใจ และผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการใช้ชีวิตอยู่กับโรคเรื้อรังหลายโรค โดยใช้ สมุนไพรในการรักษาร่วมกับการรักษาของแพทย์แผนปัจจุบันด้วย และใช้ศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ จึงควรจัดการศึกษาที่ตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรค และให้มีการประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังหลายโรค เพื่อส่งเสริมการจัดการกับความเจ็บป่วยต่อการดำเนินชีวิตเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ ตามความเชื่อความศรัทธาในศาสนานั้นๆ

4. การวิจัยครั้งนี้ เลือกผู้ให้ข้อมูลจากโรงพยาบาล ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรักษาทุกรายมีการรักษากับแพทย์แผนปัจจุบัน ดังนั้นควรมีการศึกษาลักษณะเดียวกันนี้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในชุมชน ซึ่งอาจไม่เคยมารับการรักษากับแพทย์แผนปัจจุบันเลย เพื่อได้เข้าใจถึงวิถีการดูแลรักษาของตนเอง การจัดการกับความเจ็บป่วยของผู้ให้ข้อมูลในมุมมองที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้